

**MODALITĂȚI NORMATIVE
ȘI FAPTICE A INFRAȚIUNII DE EXCES
DE PUTERE SAU DEPĂȘIRE
A ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU ÎN LE-
GISLAȚIA PENALĂ A REPUBLICII MOL-
DOVA [ART. 328 ALIN. (1) CP AL RM]**

Radion COJOCARU,
doctor în drept, profesor universitar

Vladimir PUICA,
doctorand

**NORMATIVE AND FACTUAL
MODALITIES OF THE CRIME OF
EXCESS OF POWER OR EXCEEDING
OF THE SERVICE DUTIES IN THE
CRIMINAL LEGISLATION OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA [ART. 328
PARAGRAPH (1) OF THE CRIMINAL
CODE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA]**

Radion COJOCARU,
PhD, university professor

Vladimir PUICA,
PhD student

În prezentul studiu sunt analizate modalitățile normative și faptice a infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu în legislația penală a R. Moldova, care contribuie la descifrarea semnelor laturii obiective. Practica judiciară demonstrează aplicarea eronată de organele de drept a art.328 CP în parte ce ține inclusiv de aprecierea și interpretarea modalităților normative și faptice a infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu în legislația penală, iar pentru a înlătura aceste posibile neclarități în procesul aplicării art.328 CP, se impune ca firească avansarea propunerii de lege ferenda.

Cuvine cheie: exces de putere, depășire a atribuțiilor de serviciu, persoană publică, persoană cu funcție de răspundere, funcționar etc.

The present study analyzes, the normative and factual modalities of the crime of excess of power or of exceeding the attributions of service in the criminal law of the Republic of Moldova, which contribute to deciphering the signs of the objective side. The judicial practice demonstrates the erroneous application by the practice of applying art. 328 Penal Code, in the part that also aims at the assessment and interpretation of the normative and factual modalities of the crime of excess of power or of exceeding the attributions of service in the criminal law, and for the removal of these possible ambiguities in the process of applying art. 328 Penal Code, the advancement of the law to be carried is self-imposed.

Keywords: excess of power, overcoming of duties, public person, person in charge, civil servant etc.

Introducere. Infracțiunea ca faptă prejudiciabilă și ilegală este în esență un act de conduită format prin contopirea a două laturi inseparabile. Prima latură este obiectivă, care înserează manifestarea exterioară de pericol al subiectului, iar cea de a doua latură este subiectivă, care include procesele psihice ce preced și însoțesc săvârșirea acțiunii sau inacțiunii criminale.

În ceea ce urmează ne vom referi la latura obiectivă a actului infracțional, care este un element obligatoriu pentru orice infracțiune, întrucât răspunderea penală a unei persoane

Introduction. In its essence, a crime as a prejudicial and illegal action is an act of conduct formed by merging two inseparable sides. The first side is objective, which implies the external manifestation of danger of the subject, whereas the second one is subjective, which includes the psychic processes that precede and accompany the commission of criminal action or inaction.

In what follows, we will refer to the objective side of the criminal act, which is a mandatory element for any crime, since the criminal liability of a person is conditioned by the ex-

este condiționată de exteriorizarea rezoluției delictuoase printr-o manifestare obiectivă, exprimată prin acțiunea sau inacțiunea ce comportă o schimbare în lumea obiectivă, fiind exclusă sancționarea gândurilor acelei persoane. Această schimbare se poate exprima fie printr-o stare de pericol provocată relațiilor sociale, fie printr-o vătămare efectivă a acestor vătămări.

În accepțiunea autoarei M. Zolyneak „latura obiectivă a infracțiunii este elementul constitutiv al faptei manifestat sub formă de acțiune sau inacțiune, împreună cu urmările pe care le produce, urmări ce reprezintă atingerea adusă valorilor sociale ocrotite de legea penală” [13, p. 213]. Potrivit lui N. Giurgiu „latura obiectivă a infracțiunii se referă la totalitatea cerințelor și condițiilor privitoare la existența faptei penale ca act extern de conduită, ca exprimare obiectivă (fizică) a ilicitului penal” [6, p. 68].

V. Kudreavțev definește latura obiectivă a infracțiunii ca fiind un proces exterior al faptei prejudiciabile și ilegale orientate asupra intereselor ocrotite de legea penală, care începe odată cu acțiunea sau inacțiunea prejudiciabilă și se consumă la momentul survenirii urmărilor prejudiciabile [24, p. 9].

Conținut de bază. În prezenta lucrare ne vom referire la modalitățile normative și faptice ale infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu. Modalitățile normative țin de textul dispoziției normei prevăzute de art.328 CP care în cele din urmă descifrează semnele laturii obiective.

Sub tiparul art.328 CP sunt consemnate următoarele modalități normative:

1. *excesul de putere sau depășirea propriu-zisă a atribuțiilor de serviciu* [art.328 alin. (1) CP al RM], care constă în săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice;

2. *modalitate specială a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu săvârșit în domeniul antreprenorialului* [art. 328 alin. (1¹) CP al RM], care presupune refuzul neîntemeiat de eliberare a actului permisiv care a

ternalization of the criminal resolution through an objective manifestation, expressed through the action or inaction involving a change in the objective world, excluding the sanctioning of that person's thoughts. This change can be expressed either by a state of danger caused to social relations, or by an actual harm to these injuries.

According to M. Zolyneak “the objective side of the crime is the constitutive element of the act manifested in the form of action or inaction, together with the consequences it produces, consequences that represent the harm brought to the social values protected by the criminal law” [13, p. 213]. According to N. Giurgiu “the objective side of the crime refers to the totality of the requirements and conditions regarding the existence of the criminal act as an external act of conduct, as well as an objective (physical) expression of the criminal offense” [6, p. 68].

V. Kudreavtsev defines the objective side of the crime as an external process of the prejudicial and illegal act directed at the interests protected by criminal law, which begins with the prejudicial action or inaction and is considered consummated at the moment of occurrence of the prejudicial consequences [24, p. 9].

Basic content. In this article we will refer to the normative and factual modalities of the crime of excess of power or excess of official authority. The normative modalities relate to the norm provided for by art. 328 of the Civil Code, which deciphers the signs of the objective side.

Under the art. 328 of the Civil Code, the following normative methods are recorded:

1. *the excess of power or the excess of official authority itself* [art. 328 para. (1) of the Criminal Code of the Republic of Moldova], consists in the commission by a public person (an official) of actions obviously exceeding the limits of the rights and authority granted him/her by Law provided that such actions caused considerable damage to public interests or to the legally protected rights and interests of individuals or legal entities;

2. *a special way of the excess of power or the excess of official authority committed in the field of entrepreneurship* [art. 328 para. (1¹) of the Criminal Code of the Republic of Moldova],

condus la restrângerea dreptului de desfășurare a activității de întreprinzător, inclusiv desfășurarea neîntemeiată a unor controale, dacă aceasta a cauzat daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, în valoare de cel puțin 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei

În prezentul studiu ne vom referi în exclusivitate la modalitatea tipică de comitere a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu prevăzută de art. 328 alin. (1) CP al RM.

În doctrina penală rusă de către unii autori este promovată ideea potrivit căreia excesul de putere poate fi realizat și sub forma inacțiunii (M. Efimov [17, p. 18], M.V. Lebedev, Iu. M. Skuratov [23, p. 731], G.V. Tkaciova [29, p. 73]).

În doctrina de specialitate autohtonă majoritatea autorilor susțin că sub aspect obiectiv infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu poate fi comisă doar sub forma acțiunii [2, p. 491].

Raliind la această ultimă abordare, putem menționa că teza excesului de putere comis prin inacțiune contravine înseși esenței infracțiunii incriminate la art. 328 alin. (1) CP al RM, care presupune un comportament activ al făptuitorului manifestat prin comiterea unor acțiuni, adică a unor conduite criminale active prin care persoana publică excede, depășește sfera drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege.

Potrivit DEX a „depăși” înseamnă a trece peste o anumită limită, a întrece o anumită măsură, un anumit nivel; a întrece puterile sau competența cuiva. Prin urmare, o asemenea activitate infracțională precum este excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu prezumă manifestarea unui comportament activ din partea subiectului.

Pe bună dreptate autorii S. Brînză și V. Stati susțin că infracțiunea prevăzută la art. 328 CP al RM poate fi comisă doar pe calea acțiunii: „Forma pasivă a depășirii limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege contravine înseși sensului conceptului de depășire, concept desemnând o mișcare, o activitate, o folosire a forțelor proprii într-un anumit domeniu, o par-

which presupposes the unfounded refusal to issue a permissive act that led to the restriction of the right to carry out the entrepreneurial activity, including the unfounded conduct of some controls, if such actions caused damage to the rights and interests protected by law of natural or legal persons, amounting to at least 10 average monthly salaries per economy forecast, established by the Government Decision in force at the moment of the crime commission.

In the present study, we will refer exclusively to the typical way of committing the excess of power or exceeding the duties of the service provided for by art. 328 paragraph (1) of the Criminal Code of the Republic of Moldova.

In the Russian criminal doctrine, some authors promote the idea that the excess of power can also take the form of inaction (M. Efimov [17, p. 18], M. V. Lebedev, Yu. M. Skuratov [23, p. 731], G. V. Tkaciova [29, p. 73]).

In the local specialized doctrine, the majority of authors argue that from the objective point of view, the crime of the excess of power or the excess of official authority can only be committed in the form of action [2, p. 491].

In line with the last approach, we can mention that the thesis of excess of power committed through inaction contradicts the very essence of the crime incriminated in art. 328 para. (1) of the Criminal Code of the Republic of Moldova, which presupposes an active conduct of the perpetrator manifested by committing actions, i.e. active criminal conduct by which the public person exceeds the scope of rights and authority granted by Law.

According to DEX, to “exceed” means to go beyond a certain limit, to exceed a certain measure, a certain level; to exceed one’s powers or competence. Therefore, such criminal activity as excess of power or excess of official authority presupposes the manifestation of active behavior on the part of the subject.

Rightly so, the authors S. Brînză and V. Stati argue that the crime provided for by art. 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova can be committed only through: “The passive form of exceeding the limits of rights and authority granted by Law contradicts the very meaning of the concept of exceeding, a concept designating a movement, an activity, a use of one’s own forces in a certain field, an

ticipare activă la ceva. Nu este posibil a depăși limitele drepturilor și intereselor acordate prin lege, fără a acționa în vreun fel” [4, p. 904].

Sub acest putem conchidem că excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu este o infracțiune comisivă, deoarece se săvârșește prin acțiunea de încălcare a unei dispoziții prohibitive a legii penale, deci a unei norme care interzice săvârșirea unui act de conduită de către persoana publică.

În pofida acestui lucru în practica judiciară a R. Moldova au fost semnalate cazuri de condamnare pentru exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu comis sub forma inacțiunii. În speță: „*La data de 22.01.2015, în adresa biroului executorului judecătoresc XXXX [...] a parveni cererea administratorului companiei „XXXX” SRL XXXX cu solicitarea primirii spre executare a două titluri executorii, privind încasarea de la YYYY SRL în beneficiul „XXXXX” SRL a amenzii în sumă de XXXX Euro și penalități conform contractului nominalizat în mărime de XXXX Euro, suma total fiind de 7884 Euro, echivalentul a 200 312,92. La aceiași dată, executorul judecătoresc XXXX, a dispus prin intermediul unei alte încheieri cu același număr, aplicarea măsurii de asigurare a executării documentului executoriu în forma aplicării sechestrului pe mijloacele financiare ale debitorului YYYY SRL deținute în conturile băncilor comerciale din Republica Moldova, inclusiv pe bunurile mobile și imobile aflate în proprietatea debitorului YYYY SRL. Dat fiind faptul, că în privința hotărârii judecătorești sect.XXXX mun.XXXX din XXXX a fost declarat apel, iar administratorul SRL-ului „YYYY” înregistra necesitatea utilizării contului bancar deschis în cadrul Băncii de XXXX și a celor două autoturisme, debitorul a depus în formă de garanție pe contul executorului judecătoresc XXXX suma de 200 312,92 lei [...]. În continuare, la data de XXXX, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a pronunțat o decizie prin care a casat hotărârea Judecătorești XXXX din XXXX, respingând pretențiile „XXXX” SRL cu privire la amenda conform contractului în sumă de XXXX Euro și penalități conform contractului nominalizat în mărime de XXXX Euro, iar în total suma de 7884 Euro, echivalentul a 200 312,92 lei conform cursului oficial stabilit d Banca Națională a Moldovei. În*

active participation in something. It is not possible to exceed the limits of rights and interests granted by Law, without acting in any way” [4, p. 904].

Based on above, we can conclude that the excess of power or the excess of official authority is a commissive crime, due to the reason that it is committed by the action of violating a prohibitive provision of the criminal law, that is, a rule that prohibits the commission of an act of conduct by a public person.

Despite this, in the judicial practice of the Republic of Moldova have been reported cases of conviction for excess of power or the excess of official authority committed in the form of inaction. In this case: “*On January 22, 2015, to the bailiff’s office XXXX [...] the request of the administrator of the company “XXXX” SRL XXXX with the request to receive for execution two enforceable titles, concerning the collection from “YYYY” SRL for the benefit of “XXXXX” SRL of the fine in the amount of EUR XXXX as well as of penalties according to the Agreement in the amount of EUR XXXX, the total amount constituting EUR 7884, the equivalent of 200 312,92. On the same day, the bailiff XXXX, through another Ruling with the same number, ordered the application of the measure for ensuring the execution of the enforceable document in the form of the application of seizure on the financial means of the debtor YYYY SRL deposited on the accounts opened in the commercial banks of the Republic of Moldova, including on movable and immovable property owned by the debtor YYYY SRL. Given the fact that an appeal was filed against the Ruling of the Court of XXXX district of XXXX municipality as of XXXX and the administrator of the “YYYY” SRL registered the necessity to use the bank account opened at the Bank of XXXX as well as two cars, the debtor deposited the amount of MDL 200 312.92 [...] as a guarantee on the account of the bailiff XXXX. Subsequently, on XXXX, the Judicial Chamber for Civil Cases and Contentious Administrative Chamber of the Chișinău Court of Appeal issued a decision overturning (annuling) the judgment of the XXXX Court as of XXXX, rejecting the claims of “XXXX” SRL regarding the fine under the Agreement in the amount of EUR XXXX and penalties according to the aforementioned Agreement in the amount of EUR XXXX, and in total - the amount of EUR*

vederea restituirii sumei depuse în formă de garanție, administratorul SRL „YYYY” , a înaintat cerința de restituire în adresa executorului judecătoresc, însă fără a obține careva rezultate. Inițial executorul judecătoresc i-a relatat debitorului, că în scurt timp va restitui suma dată, însă ulterior a ignorat cerințele înaintate fără a-și motiva refuzul [...]. Organul de urmărire penală a calificat acțiunile judecătorului judecătoresc CO în baza art.328 alin.(3) lit.d) din CP, depășirea atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave”.

În viziunea noastră, prin această soluție, instanța de judecată a extins în mod neîntemeiat și arbitrar sfera de incriminare a art. 328 CP, fapt ce constituie o încălcare gravă a principiului legalității aplicării legii penale înscris la art. 3 CP.

Prin **acțiune** se are în vedere o „comportare umană activă (pozitivă), conștientă și volitivă prin care subiectul infracțiunii, încălcând îndatorirea de a se abține de la o anumită comportare declanșează un proces causal de natură să producă o schimbare în lumea obiectivă externă”.

În dispoziția art. 328 CP al RM legiuitorul nu prevede formele concrete pe care le poate îmbrăca acțiunile de depășire vădită a atribuțiilor de serviciu. Legiuitorul utilizează expresia generală „în mod vădit”, tălmăcirea acesteia fiind pusă în sarcina interpretul legii ca precondiție de aplicare a normei incriminatorii.

În doctrina de specialitate au fost evocate mai multe opinii referitoare la explicarea sintagmei „în mod vădit” descrise la art. 328 CP al RM.

Autorul B.V. Zdravomâslov consideră că semnul exprima prin sintagma „în mod vădit” este un semn al componenței de infracțiune atât de factură obiectivă, cât și de factură subiectivă care presupune o depășire certă și evidentă a atribuțiilor de serviciu, care, pe de o parte, rezultă chiar din prevederile legale, iar, pe de altă parte, este conștientizată de către persoana publică [18, p. 109-110].

De pe aceleași poziții, autorul S.V. Smelova consideră că legiuitorul imprimă în conținutul acestui semn atât particularități cu caracter obiectiv, cât și particularități cu caracter subiectiv, întrucât subiectul în mod conștient

7884, equivalent to MDL 200 312,92 according to the official exchange rate established by the National Bank of Moldova. In order to recover the amount deposited as a guarantee, the administrator of “YYYY” SRL submitted a request for recovery to the bailiff, without obtaining any results. Initially, the bailiff informed the debtor that he would soon return the given amount, but later he ignored the submitted requests without giving any reasons for his refusal [...]. The criminal prosecution body has qualified the bailiff's actions according to the art. 328 para. (3) lett. d) of the Criminal Code, i. e. excess of official authority resulting in severe consequences”.

In our view, through this solution, the Court has unjustifiably and arbitrarily expanded the scope of criminalization of the art. 328 of the Criminal Code, a fact that constitutes a serious violation of the principle of legality of the application of the criminal law stipulated in the art. 3 of the Criminal Code.

By **action** is meant an “active (positive), conscious and volitional human behavior by which the subject of the crime, violating the duty to refrain from a certain behavior, triggers a causal process likely to produce a change in the external objective world”.

In the provision of the article 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, the legislator does not provide for the specific forms that the excess of official authority actions can take. The legislator uses the general expression “manifestly”, its interpretation being put in charge of the interpreter of the law as a precondition for the application of the incriminating norm.

In the specialized doctrine, several opinions were evoked regarding the explanation of the phrase “manifestly” described in art. 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova.

The author B. V. Zdravomyslov considers that the element expressed by the phrase “manifestly” is an element of corpus delicti of both objective and subjective nature, which implies a certain and obvious excess of official authority, which, on the one hand, results from the legal provisions themselves and, on the other hand, is realized by the public person [18, p. 109-110].

Considering the same positions, the author S. V. Smelova considers that the legislator imprints in the content of this element both

comite acțiuni care-i depășesc sfera atribuțiilor de serviciu [27, p. 78].

Într-o altă viziune se consideră că semnul „în mod vădit” este în exclusivitate de natură subiectivă și presupune conștientizarea de către subiect a faptului depășirii competenței de serviciu al exercitărea atribuțiilor funcționale [16, p. 8].

În opinia noastră pentru tălmăcirea acestui semn urmează să recurgem la interpretarea logică și gramaticală a art. 328 alin. (1) CP al RM. Din interpretarea logică reiese că prin intermediul termenului „vădit” legiuitorul a dorit să descrie manifestarea obiectivă a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, reprezentată de acțiunea/acțiunile prin care sunt depășite limitele competenței de serviciu a persoanei publice.

Prin urmare, suntem de părerea că acest semn caracterizează latura obiectivă a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu și nu pe cea subiectivă. În același timp, la calificarea juridico-penală se va ține cont de regula potrivit căreia între latura obiectivă și cea subiectivă există o interacțiune reciprocă în baza căreia, pe de o parte, latura subiectivă o direcționează pe cea obiectivă și viceversa, latura subiectivă în procesul de executare a actului infracțional poate fi reorientată de latura obiectivă. Din această teză rezultă că atitudinea psihică a făptuitorului urmează a fi stabilită față de toate semnele laturii obiective a infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, inclusiv față de semnul „depășirii vădite” a drepturilor și atribuțiilor conferite prin lege.

Potrivit DEX-lui termenul „vădit” semnifică „un lucru care este limpede, evident, dat pe față, dovedit; care se impune conștiinței cu o certitudine absolută; în mod cert; în mod ostentativ evident, învederat”.

În dispoziția textului de lege al art. 328 CP al RM legiuitorul nu enumeră situațiile în care are loc depășirea vădită a drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, oferind acestui semn un caracter estimativ sau definitoriu ce urmează a fi determinat cu referință la fiecare caz concret. Drept urmare, condiția depășirii vădite a drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege urmează a fi evaluată prin prisma criteriilor

obiective și subiective peculiarități, since the subject consciously commits actions beyond the scope of his authority [27, p. 78].

In another point of view, it is considered that the element “manifestly” is exclusively of a subjective nature and implies the subject’s awareness of the fact of excess of authority in the process of performing functional attributions [16, p. 8].

In our opinion, for the interpretation of this element, we shall resort to the logical and grammatical interpretation of the art. 328 para. (1) of the Criminal Code of the Republic of Moldova. From the logical interpretation it appears that by means of the term “manifest”, the legislator desired to describe the objective manifestation of the crime of excess of power or excess of official authority, represented by the action/actions by which the limits of the service competence of the public person are exceeded.

Therefore, we consider that this sign characterizes the objective side of the crime of excess of power or excess of official authority, and not the subjective one. At the same time, at the moment of legal and criminal qualification, the rule according to which between both the objective and the subjective side there exists a mutual interaction shall be taken into account, based on which, on the one hand, the subjective side directs the objective one and vice versa, the subjective side in the process execution of the criminal act can be reoriented by the objective side. From this thesis it follows that the psychic attitude of the perpetrator shall be established towards all signs of the objective side of the crime of excess of power or excess of official authority, including towards the sign of “manifestly exceeding” the rights and authorities conferred by law.

According to DEX, the term “manifest” means “a thing which is clear, obvious, revealed, proven; which imposes itself on the conscience with absolute certainty; ostentatiously obvious”.

In the art. 328 of the Criminal Code of the Republic of Moldova the legislator does not list the situations in which the manifest excess of the rights and powers granted by law takes place, giving this sign an estimative or defining character to be determined with reference to each specific case. As a result, the condition

elaborate atât de către doctrina penală, cât și de către practica judiciară.

În accepțiunea autorului A. Borodac „dintre formele tipice de depășire vădită a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege fac parte: 1) acțiunile care intră numai în competența persoanei cu funcție de răspundere ierarhic superioare; 2) acțiunile care pot fi săvârșite numai în mod colegial; 3) acțiunile care pot fi comise de această persoană numai în prezența anumitor condiții, care de fapt lipseau; 4) acțiunile care țin numai de competența persoanelor cu funcție de răspundere dintr-o altă instituție; 5) acțiunile ce nu pot fi săvârșite de nici o persoană cu funcție de răspundere” [2, p. 492].

În opinia autorilor S.Brînză și V.Stati pot fi identificate „patru modalități faptice prin care poate fi comis excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu: 1) săvârșirea unei acțiuni care ține de competența unei alte persoane cu funcție de răspundere ierarhic superioare din același sistem departamental, ori a unei persoane cu funcție de răspundere din același sistem departamental căreia făptuitorul nu i se supune, ori a unei persoane cu funcție de răspundere din alt sistem departamental; 2) săvârșirea unei acțiuni care poate fi comisă de către făptuitor numai în prezența unor circumstanțe deosebite, indicate în lege sau într-un alt act normativ; 3) săvârșirea unipersonală a unei acțiuni pe care o poate efectua exclusiv un organ colegial; 4) săvârșirea unei acțiuni pe care nimeni și nici un fel de circumstanțe nu poate să o săvârșească” [4, p. 905].

Apelând la interpretarea judiciară se poate constata că potrivit tălmăcirilor statuate în HP CSJ nr. 7 din 15.05.2017 *Cu privire la aplicarea legislației, referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu*, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu se poate realiza alternativ prin una dintre următoarele „modalități faptice: 1) săvârșirea unor acțiuni, ce nu intră în competența sa funcțională, dar a unei alte persoane publice, respectiv, persoane cu funcție de demnitate publică; 2) săvârșirea unor acțiuni de către persoana publică, respectiv, persoana cu funcție de demnitate publică, cu încăl-

of a manifest excess of the rights and authority granted by law shall be assessed in the light of the criteria developed both by the criminal doctrine and by the judicial practice.

According to the author A. Borodac “among the typical forms of the manifest excess of the limits of powers and rights granted by Law are: 1) actions that fall only within the competence of the person holding an hierarchically higher responsible position; 2) actions that can be carried out only in a collegial way; 3) actions that can be committed by this person only in the presence of certain conditions, which in fact were missing; 4) actions that belong only to the competence of persons holding a responsible position from another institution; 5) actions that cannot be carried out by any person holding a responsible position” [2, p. 492].

In the opinion of the authors S. Brinza and V. Stati, “four factual ways can be identified by which the excess of power or the excess of official authority can be committed by: 1) committing an action that falls within the competence of the person holding an hierarchically higher responsible position from the same departmental system, or of a person holding a responsible position from the same departmental system which the perpetrator is not subject to, or of a person holding a responsible position from another departmental system; 2) committing an action that can be committed by the perpetrator only in the presence of special circumstances, specified by Law or in another normative act; 3) unipersonal committing of an action that can be committed exclusively by a collegial body; 4) committing an action that no one and under no circumstances can commit” [4, p. 905].

By appealing to the judicial interpretation it can be found that according to the interpretations stated in the Decision of the Plenum of the Supreme Court of Justice no. 7 as of May 15, 2017 *On the application of legislation, associated to criminal liability for abuse of power or abuse of official authority, excess of power or excess of official authority, as well as negligence in service*, the excess of power or the excess of official authority can be committed alternately by one of the following “factual ways”: 1) by committing actions, which do not fall within his/her functional competence, but of another public person, respectively, persons holding pub-

care a unor cerințe sau circumstanțe speciale ori excepționale, indicate în lege; 3) săvârșirea unipersonală a unei acțiuni de către persoana publică, respectiv, persoana cu funcție de demnitate publică, pe care o poate efectua exclusiv un organ colegial; 4) săvârșirea unor acțiuni de către persoana publică, respectiv, persoana cu funcție de demnitate publică, pe care nimeni și în niciun fel de circumstanțe nu este în drept să le comită – comiterea unor acțiuni care sunt interzise de lege” [11].

Autorii ruși T.B. Condrașova [22, p. 758], V.Voljenkin [14, p. 650-651] și Tkaciova G.V. [29, p. 168] identifică trei modalități faptice de comitere a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu: a) săvârșirea unor acțiuni care intră în competența unei alte persoane cu funcție de răspundere sau a unei persoane ierarhic superioare pe linie de serviciu din aceeași unitate instituție, precum și săvârșirea unei acțiuni care intră în competența unei persoane publice dintr-o altă instituție; b) săvârșirea unor acțiuni care se atribuie la sfera de competență a persoanei însă care sunt comise cu încălcarea ordinii de stabilite (la această modalitate pot fi atribuite două situații luarea unilaterală a unei decizii ce poate fi adoptată doar în baza unei decizii colegiale și comiterea unei acțiuni în absența unor condiții sau împrejurări speciale, care urmează a fi prezente într-o situație concretă); c) săvârșirea unor acțiuni pe care nu este în drept să o comită nici o persoană cu funcție de răspundere.

La rândul său, autorul A. Ignatov susține că excesul de putere presupune săvârșirea acțiuni: 1) care intră în competența unei persoane cu funcție de răspundere ierarhic superioare; 2) care intră în competența unei persoane cu funcției de răspundere din cadrul unei alte autorități; 3) care poate fi comise doar în baza unei decizii colegiale; 4) care poate fi realizată doar în prezența anumitor condiții sau circumstanțe prevăzute de lege; 5) săvârșirea unei acțiuni care nu poate fi comisă de către nici o persoană [19, p. 819].

În opinia autorului C.V. Smelova, prin acțiuni care în mod vădit depășesc limitele atribuțiilor de serviciu se au în vedere acțiunile ce sunt atribuite în sfera de competență unei alte persoane cu funcție de răspundere sau a unui

lic dignity positions; 2) by committing actions by the public person, respectively, the person holding a public dignity position, in violation of either special or exceptional requirements or circumstances, stipulated by the law; 3) by committing a unipersonal action by the public person, respectively, the person holding a public dignity position, which can be performed exclusively by a collegial body; 4) by committing actions by a public person, respectively, the person holding a public dignity position, which no one and under no circumstances is entitled to commit - the commission of any actions that are prohibited by law” [11].

Russian authors T. B. Kondrashova [22, p. 758], V. Volzhenkin [14, p. 650-651] and Tkaciova G. V. [29, p. 168] identify three factual ways of committing the excess power or the excess of official authority: a) committing actions that fall within the competence of another person holding a responsible position or of an hierarchically superior person on the line of service within the same institutional unit, as well as committing actions that fall within the competence of a public person from another institution; b) committing actions that are attributed to the person’s sphere of competence, but which are committed in violation of the established order (two situations can be attributed to this modality: the unilateral taking of a decision that can only be adopted on the basis of a collegial decision as well as committing actions in the absence of special conditions or circumstances, which shall be present in a specific situation); c) committing actions that no responsible person has the right to commit.

In turn, the author A. Ignatov claims that the excess of power presupposes the performance of actions: 1) which fall within the competence of a person with a hierarchically superior position of responsibility; 2) which fall under the competence of a person with the position of responsibility within another authority; 3) which can only be committed based on a collegial decision; 4) which can only be achieved in the presence of certain conditions or circumstances provided by law; 5) committing an action that cannot be committed by any person [19, p. 819].

In the opinion of the author C.V. Smelova, by actions that obviously exceed the limits of the position attributions, we mean the actions that

organ colegial, precum și acțiunile comise de către subiect în absența temeiurilor prevăzute de lege. Potrivit aceluiași autor formularea „acțiuni, care indiferent de împrejurări nu pot fi comise de către nici o persoană” contravin prevederilor art. 286 CP al FR [27, p. 186] (normă la care este prevăzută răspunderea penală pentru excesul de putere). În același registru de idei se pronunță și autorul V.I. Dineka potrivit căruia „acțiunile, care indiferent de împrejurări nu pot fi comise de către nici o persoană” sunt interzise în general de lege și pentru săvârșirea lor trebuie să fie supusă răspunderii penale orice persoană și nu doar persoana cu funcție de răspundere [15].

De pe alte poziții, după cum susține autorul A.S. Snejko la comiterea acestor acțiuni făptuitorul utilizează autoritatea funcției deține, iar la etapa inițială poate aplica și atribuțiile funcționale, care rezultă din situația de serviciu. Anume prin aceasta se evidențiază pericolozitatea acestor acțiuni și necesitatea calificării lor în baza normei privitoare la excesul de putere [28, p. 64].

Aderând la acest ultim punct de vedere, menționăm că majoritatea autorilor citați anterior (A. Borodac [2, p. 492], S. Brînză, V. Stati [4, p. 905], T.B. Condrașova [22, p. 916], V. Voljenkin [14, p. 650-651], G.V., Tkaciova [28, p. 168], etc.), susțin ideea potrivit căreia excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu din punct de vedere faptic poate *îmbrăca* forma unei acțiuni pe care o nici persoană publică nu o poate comite indiferent de orice *împrejurare*. În plus, această modalitate a excesului de putere este consacrată și în pct. 5.4 a HP CSJ nr. 7 din 15.05.2017 *Cu privire la aplicarea legislației, referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu* [11]. De fapt în această hotărâre interpretativă sunt punctate și anumite exemple de referință privind excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum ar fi: „antrenarea de către ofițerii de investigație în activitatea specială de investigație a unui deputat, judecător, procuror, ofițer de urmărire penală ori a unui avocat, în calitate de colaboratori confidențiali, acțiune interzisă prin prevederile alin. (6) art. 15 al Legii privind

are assigned in the field of competence to another person with a responsible position or to a collegial body, as well as the actions committed by the subject in the absence of the bases provided by law. In accordance with the same author, the wording “actions, which regardless of the circumstances cannot be committed by any person” contravenes the provisions of art. 286 CC of the RF [27, p. 186] (norm / rule that provides for criminal liability for excess of power). In the same register of ideas, the author V.I. Dineka according to which “actions, which regardless of the circumstances cannot be committed by any person” are generally prohibited by law and for their commission any person must be subject to criminal liability and not only the person with a responsible position [15].

From other sides, according to the author A.S. Snejko, when committing these actions, the perpetrator uses the authority of the position he holds, and at the initial stage he can also apply the functional attributions, which result from the work situation. Namely, this highlights the dangerousness of these actions and the need to qualify them based on the rule regarding excess of power [28, p. 64].

Adhering to this last point of view, we mention that most of the previously cited authors (A. Borodac [2, p. 492], S. Brinza, V. Stati [4, p. 905], T.B. Condrasova [22, p. 916], V. Voljenkin [14, p. 650-651], G.V., Tkaciova [28, p. 168], and so on.), support the idea that the excess of power or exceeding the duties of the position from a factual point of view can take the form of an action that no public person can commit regardless of any circumstances. Additionally, this method of power excess is established in point 5.4 of Decision of the Plenum of the Supreme Court of Justice no. 7 of May 15, 2017 *Regarding the application of legislation, regarding criminal liability for abuse of power or abuse of position, excess of power or exceeding the duties of position, as well as negligence in the position* [11]. De facto, in this interpretative decision, certain examples of reference regarding the excess of power or exceeding the duties of the function are pointed out, such as: “the training by the investigative officers in the special investigative activity of a deputy, judge, prosecutor, investigation officer criminal or of a lawyer, as confidential collaborators, action prohibited by the provisions of paragraph (6)

activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012; emiterea autorizației de vânatoare în locuri interzise, bunăoară într-o rezervație științifică, acțiune prohibită prin prevederile lit. e) art. 26 al Legii privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr. 1538 din 25.02.1998; pct. 7 din Anexa nr. 1 la Legea regnului animal nr. 439 din 27.04.1995 etc.”.

În doctrina de specialitate rusă, autorul A.A. Ilin pentru evitarea utilizării semnului estimativ desemnat prin expresia „în mod vădit” folosit la descrierea excesului de putere, propune *înlocuirea* acestuia cu termenul de „intenționat”. O asemenea soluție se argumentează prin faptul că organele de drept nu v-or mai trebui să probeze existența suplimentară a semnului estimativ „vădit”, care *în esență* este irelevant pentru existența componentei de infracțiune. *În același timp*, o asemenea soluție se *înscrie* perfect în cerințele tehnici legislative moderne, marcată de tendința reformării legislației penale direcționată pe ideea evitării semnelor estimative în la descrierea componentelor de infracțiune [20, p. 105].

În același sens suntem de acord și cu poziția autorului E. Cobzev, potrivit căruia regula utilizării minimale și doar în cazuri de excepționale a semnelor estimatorii în legea penală la descrierea infracțiunilor reprezintă unul dintre regulile fundamentale ale interpretării autentice a legii penale [21, p. 28].

Autorul V. Kudreavțev definește „semnele estimative” sau „semnele definitorii” ca fiind acele semne la baza constatării cărora stă conștiința juristului ce aplică legea penală, prin luarea în considerație a prevederilor Codului penal și a împrejurărilor de fapt ce caracterizează respectiva cauză penală [25, p. 134].

De pe aceleași poziții autorul A. Borodac afirmă că „existența noțiunilor definitorii în legea penală se explică prin aceea că ele permit a lua în considerație schimbarea condițiilor social-politice și economice, circumstanțele specifice ale cauze penale, dat fiind faptul că acestea nu întotdeauna pot fi exprimate și consfințite în lege” [1, p. 63]. Într-o altă lucrare, autorul mai susține că „semnele de evaluare se stabilesc în interpretările efectuate de însuși legiuitor, de hotărârile Plenului CSJ, de practica judiciară, de conștiința juristului” [3, p. 69].

art. 15 of the Law on special investigative activity no. 59 of March 29, 2012; issuance of a hunting permit in prohibited places, for example in a scientific reserve, an action prohibited by the provisions of letter e) art. 26 of the Law regarding the fund of natural areas protected by the State no. 1538 of February 25, 1998; point 7 of Annex no. 1 to the Animal Kingdom Law no. 439 of April 27, 1995, and so on.

In the Russian specialty doctrine, the author A.A. Ilin, in order to avoid the use of the estimative sign designated by the expression “obviously” used to describe the excess of power, proposes to replace it with the term “intentionally”. Such a solution is argued by the fact that the legal authorities will no longer have to prove the additional existence of the “obvious” estimative sign, which is essentially irrelevant for the existence of the crime component. At the same time, such a solution fits perfectly into the requirements of modern legislative techniques, marked by the tendency to reform the criminal legislation directed at the idea of avoiding estimative signs in the description of the components of the crime [20, p. 105].

In the same sense we are agreeing also with the position of the author E. Cobzev, according to whom the rule of minimal use and only in the exceptional cases of estimative signs in the criminal law at the description of the offences represents one of the basic rules of the authentic interpretation of criminal law [21, p. 105].

The author V. Kudreavtev defines the “estimative signs” or “defining signs” as being those signs at the basis of the finding of which is the conscience of the jurist who applies the criminal law, by taking into consideration the provisions of the Criminal Code and the factual circumstances that characterize the respective criminal case [25, p. 134].

From the same positions, the author A. Borodac states that “the existence of defining notions in the criminal law is explained by the fact that these allow to take into account the change in social-political and economic conditions, the specific circumstances of criminal cases, given the fact that these cannot always be expressed and enshrined in law” [1, p. 63]. In another work, the author also claims that “the evaluation marks are established in the interpretations made by the legislator himself,

Într-o viziune mai recentă, exprimată în literatura de specialitate autohtonă, se consideră că „semnele estimative ale dreptului penal sunt concepte juridico-penale neconcretizate în lege sau alt act normativ-juridic, menite să reflecte nu obiectul în plenitudinea sa, ci proprietățile sau relațiile acestuia, conținutul căroră este stabilit de către persoana care aplică norma juridico-penală, în baza circumstanțelor concrete ale cazului” [12, p. 58].

Într-o altă abordare conceptul de *semn estimativ* presupune descrierea unor fenomene și procese ale realității juridice prin criterii generale. În activitatea practică aceste semne se stabilesc prin interpretarea normei juridice sau în baza unor clarificări și explicații făcute de instanțe superioare, precum și prin noțiuni reglementate de acte subordonate legii [26, p. 544].

S. Șumilov definește semnele definitorii „ca fiind acele semne care se conțin în normele penale și care sunt concretizate de către organul aplicativ prin evaluarea factorilor ce determină aplicarea legii penale” [30].

Dificultatea procesului de interpretare a „semnelor estimative” ale componentelor de infracțiune este determinat atât de factori obiectivi, cât subiectivi.

La categoria factorilor obiectivi poate atribuită însăși lipsa reglementărilor penale prin care s-ar stabili anumite criteriile măsurabile în baza cărora urmează a fi determinate în procesul de calificare semnele estimative ale componentei de infracțiune. La categoria factorilor subiectivi poate fi atribuită conștiința juridică scăzută a interpretului legii penale, pregătirea precară a specialiștilor în domeniul dreptului penal sau chiar lipsa de experiență a acestora la interpretarea legii penale. Prin urmare, existența unor semne cu caracter estimatoriu oferă posibilitatea unei aprecieri subiective a normelor penale, aprecieri care nu de fiecare dată se subscriu voinței legiuitorului. Mai mult decât atât, aceste aprecieri favorizează aplicare arbitrară a legii penale prin încălcarea gravă a principiului legalității incriminării.

Este bine știut că normele penale formulate prin semne definitorii, în mare parte sunt lipsite de claritate și previzibilitate. Acest lucru duce la încălcarea condițiilor de calitate ale

by the decisions of the Plenum of the Supreme Court of Justice, by judicial practice, by the conscience of the jurist / lawyer” [3, p. 69].

In a more recent view, expressed in local specialized literature, it is considered that “the estimative signs of criminal law are legal-criminal concepts not concretized in the law or other normative-legal act, intended to reflect not the object in its fullness, but the properties or its relations, the content of which is established by the person who applies the legal-criminal norm / rule, based on the concrete circumstances of the case” [12, p. 58].

In another approach, the concept of *estimative sign* implies the description of some phenomena and processes of the legal reality by general criteria. In practical activity, these signs are established by interpreting the legal norm or based on clarifications and explanations made by higher courts, as well as by concepts regulated by acts subordinate to the law [26, p. 544].

S. Sumilov defines the defining signs “as those signs that are contained in the criminal rules and that are concretized by the enforcement body by evaluating the factors that determine the application of the criminal law” [30].

The difficulty of the process of interpreting the “estimative signs” of the offence components is determined by both objective and subjective factors.

To the category of objective factors can be attributed the lack of criminal regulations that would establish certain measurable criteria on the basis of which the estimated signs of the crime composition are to be determined in the qualification process. To the category of subjective factors can be attributed the low legal awareness of the interpreter of the criminal law, the poor training of the specialists in the field of criminal law or even their lack of experience in the interpretation of the criminal law. Therefore, the existence of estimative signs offers the possibility of a subjective assessment of the criminal rules, assessments that do not always subscribe to the will of the legislator. Moreover, these assessments favor the arbitrary application of the criminal law in serious violation of the principle of the legality of incrimination.

It is well known that the criminal rules formulated by defining signs are mostly lacking in clarity and predictability. This leads to the vi-

normelor penale cerute de principiul legalității incriminării statuat în prima parte a textului de la art. 7 paragr. 1 din CEDO, potrivit căruia: „Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional”.

Legalitatea incriminării este un principiu din materia dreptului penal, destinat asigurării unei protecții efective împotriva urmărilor și condamnărilor penale arbitrare din partea autorităților. Acest principiu se referă la condamnările pentru faptele care constituie infracțiuni potrivit normelor dreptului penal intern [5, p. 129, 137].

Noțiunea de *lege* folosită la art. 7 din Convenție corespunde cu cea a „legii care apare în alte articole ale Convenției; ea implică condiții calitative, inclusiv cele legate de accesibilitate și previzibilitate” [10]. În acest sens se statuează că „o normă este **accesibilă și previzibilă** numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să-și corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. Legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile” [8].

De asemenea potrivit jurisprudenței CtEDO: „Persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală [9]. Se mai statuează „Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist” [7].

Concluzii. Potrivit standardelor de calitate promovate de jurisdicția CtEDO o infracțiune trebuie să fie clar definită de lege și că această condiție se consideră îndeplinită atunci când individul poate cunoaște din textul dispoziției relevante sau, dacă este necesar, folosind interpretarea acesteia de către instanțele judecătorești sau de un aviz juridic explicativ cu referire la acte și omisiuni ar implica răspunderea sa penală.

olation of the quality conditions of the criminal rules required by the principle of the legality of criminalization established in the first part of the text of art. 7 paragraph 1 of the ECHR, according to which: “No one can be convicted for an action or an omission that, at the time it was committed, did not constitute a crime, according to national or international law.”

The legality of incrimination is a principle from the subject of criminal law, intended to ensure an effective protection against arbitrary criminal prosecutions and convictions by the authorities. This principle refers to convictions for acts that constitute crimes according to the norms of domestic criminal law [5, p. 129, 137].

The notion of *law* used in art. 7 of the Convention corresponds to that of “the *law* appearing in other articles of the Convention; it implies qualitative conditions, including those related to accessibility and predictability” [10]. In this sense, it is stated that “a norm / rule is **accessible and predictable** only when it is drafted with sufficient precision, in such a way as to allow any person to correct his conduct and to be able, with adequate counseling, to foresee, in a reasonable measure, the consequences that may arise from a norm / rule. The law must be accessible in an adequate way: the citizen must have an adequate indication, in concrete circumstances, regarding the applicable legal regulations” [8].

Also according to ECHR jurisprudence: “The person has the right to know, in very clear terms, what acts and omissions are likely to make him criminally responsible [9]. It is also stated “When an act is considered a crime / offence, the judge can specify the constitutive elements of the crime, but not modify them, to the detriment of the accused, and the way in which he will define these constitutive elements must be predictable for any person consulted by a specialist” [7].

Conclusions. According to the quality standards promoted by the ECHR jurisdiction, a crime must be clearly defined by law and that this condition is considered executed when the individual can know from the text of the relevant disposal or, if necessary, using its interpretation by the courts or an explanatory legal opinion with reference to what acts and omissions would imply his criminal liability.

Analizând rațiunile enunțate mai sus, întru respectarea principiului legalității incriminării propunem ca în textul de lege al art. 328 C.pen. legiuitorul să prevadă expres acțiunile care constau în depășirea vădită de către persoana publică a drepturilor și atribuțiilor prevăzute de lege.

Analyzing the reasons indicated above, in order to comply with the principle of the legality of incrimination, we propose that in the text of the law of art. 328 of the Criminal Code, the legislator should expressly provide the actions that consist in the obviously exceeding by the public person of the duties and rights foreseen by law.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Borodac A, Drept penal, Calificarea infracțiunilor, Chișinău, Ed. Știința, 1996.
2. Borodac A. Manual de drept penal. Partea specială (pentru învățământul universitar). Chișinău: Ed. Tipografia Centrală, 2004, ISBN 9975-9788-7-8, 622 p.
3. Borodac A., Calificarea infracțiunilor, Chișinău, Tipografia Centrală, 2006.
4. Brînză S., Stati V. Tratat de drept penal. Partea specială, Vol.-2.
5. Cojocar R. Larii Iu. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia Dreptului penal. Suport de curs. Ed. Cartea Militară, Chișinău, 2020, ISBN 978-9975-3362-8-4.
6. Giurgiu N., Cauzele de nulitate în procesul penal – București: Editura Științifică, 1974.
7. Hotărârea CtEDO din 7.05.1982, X. v. Regatul Unit.
8. Hotărârea CtEDO in 23.03.1983, Silver și alții v Regatul Unit.
9. Hotărârea CtEDO din 25.05.1993, Kokkinakis v. Grecia.
10. Hotărârea CtEDO din 25.10.2015, Vasiliuskas v. Lituania.
11. HP CSJ Cu privire la aplicarea legislației, referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu din. 15.05.2017 nr. 2 [citată la. 12.03.2021]. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=216.
12. Lealin Iu. Teoria semnelor estimative în dreptul penal substanțial: blocul conceptual. În: Revista Institutului Național de Justiție. Nr. 1, 2011, ISSN: 1857-2405.
13. Zolyneak M., Drept penal, vol. II, Iași, Ed. Chemarea, 1993.
14. Волженкин Б.Ф. Уголовное право России, Особенная часть, под. ред., Кругликов Л. Л.. Изд. ВЕК: Москва, 1999, ISBN 5-85639-249-3 (799 p.).
15. Динека В. И. Уголовная ответственность за превышение власти или служебных полномочий сотрудников органов внутренних дел. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 1992 [citată la. 12.03.2021]. Disponibil: <https://www.dissercat.com/content/ugolovnaya-otvetstvennost-zaprevyshenie-vlasti-ili-sluzhebnykh-polnomochii-sotrudnikov-orga>
16. Дойджашвили Д. Д., Уголовная ответственность за превышение власти или служебных полномочий : автореферат дис. ... кандидата юридических наук, Москва, 1989, X628.111.72,0 20 p.
17. Ефимов М. А. Вопросы квалификации должностных преступлений по уголовному кодексу БССР : пособие для следователей и работников дознания. Министерство охраны общественного порядка БССР. Следственное управление, Минск, 1967, 40 p. ISBN: X628.111.7-324.9(4Б1Л).
18. Здравомыслов Б. В. Должностные преступления. Понятие и квалификация, Москва, 1975.
19. Игнатов А.Н. Комментарий к Уголовному Кодексу Российской Федерации, под. ред. М. В. Лебедева, Ю. М. Скуратова. Москва: Изд. Норма, Москва, 2008, p. 819. ISBN: 978-5-468-00094-6 (976 p.)
20. Ильин А. А. Превышение должностных полномочий (ст. 286 УК РФ): понятие, виды, вопросы законодательной техники и дифференциации ответственности. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ярославль, 2010, 120 p.

- лавль, 2013, CZU 04201358748 (233 p.)
21. Кобзева Е. В. ОЦЕНОЧНЫЕ ПРИЗНАКИ В УГОЛОВНОМ ЗАКОНЕ. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Саратов 2002, Disponibil: https://rusneb.ru/catalog/000200_000018_RU_NLR_bibl_503376/
 22. Кондрашова Т.В. Уголовное право. Особенная часть: Учебник для ВУЗОВ. под ред. ред. Козаченко И. Я., Незнамова З. А., Новоселов Г. П. Москва: Изд. Норма-Инфра, 2001, ISBN 5-89123-511-0 (960 p.); Кондрашова Т.В. Комментарий к Уголовному Кодексу Российской Федерации с постратейными материалами и судебной практикой. под. общ. ред. С. И. Никулина. Москва: Изд. Менеджер, 2000, ISBN 5-8346-0095-6.
 23. Комментарий к Уголовному Кодексу Российской Федерации, под. ред. М. В. Лебедева, Ю. М. Скуратова. Москва: Изд. Норма, ИНФРА, 1998, ISBN: 5-86225-645-8 (832 p)
 24. Кудрявцев В.Н., Объективная сторона преступления, *op. cit.*, Юридическое издательство Норма, 2016.
 25. Кудрявцев В.Н., Общая теория квалификации преступлений, Москва, Юридическая литература, 1972.
 26. Малиновский А.А. Оценочные понятия в законодательстве. În: Законодательная техника современной России: состояние, проблемы совершенствования. Сборник статей. В 2 т. / Под ред. В.М.Баранова. -Н.Новгород, 2001. Т. 1. - 544с.
 27. Смелова С.В. Уголовная ответственность за превышение должностных полномочий. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Рязань 2009, CZU 04200911673 234 p.
 28. Снежко А. С. Превышение должностных полномочий: законодательный и правоприменительный аспекты (по материалам судебной практики Краснодарского края). Краснодар, 2004, CZU: 61:04-12/1899.
 29. Ткачёва Г.В. Уголовная ответственность за превышение должностных полномочий. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ростов-на-Дону, 2004, CZU: 61:05-12/296. 190 p.
 30. Шумилова О. С. Оценочные понятия в уголовном кодексе Российской Федерации и их использование в правоприменительной деятельности. Диссертация на соискание степени кандидата юридических наук. Москва, 2002. <https://www.dissercat.com/content/otsenochnyeponyatiya-v-ugolovnom-kodekse-rossiskoi-federatsii-i-ikh-ispolzovanie-v-pravopr> (accesat la 20.20.2020).

Despre autori:

Radion COJOCARU,
doctor în drept, profesor universitar,
director,
Școala doctorală „Științe penale și drept public”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: radioncojocaruu@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-3809-7392

Vladimir PUICA,
doctorand,
Școala doctorală „Științe penale și drept public”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
ofițer, Centrul Național Anticorupție,
e-mail: vladimir.puica@cna.md,
ORCID: 0009-0000-6710-761X

About authors:

Radion COJOCARU,
PhD, university professor,
Director,
Doctoral School “Criminal Sciences and Public
Law”,
Academy “Ștefan cel Mare” of MIA,
e-mail: radioncojocaruu@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-3809-7392

Vladimir PUICA,
PhD student,
Doctoral School “Criminal Sciences and Public
Law”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
officer, National Anti-corruption Centre,
e-mail: vladimir.puica@cna.md
ORCID: 0009-0000-6710-761X